

How Much Do You *Bentsch*? Quantitative and Qualitative Perspectives on *Birkat Ha-Mazon*, Part II

Shlomo Zuckier
Drisha Institute
12.30.20

How Much Do You *Bentsch*? Quantity of Food

1. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מה עמוד א

עד כמה מזמנין? עד כזית; רבי יהודה אומר: עד כביצה.

2. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מט עמוד ב

עד כמה מזמנין וכו'. למימרא, דרבי מאיר חשיב ליה כזית ורבי יהודה כביצה - והא איפכא שמעינן להו! דתנן: וכן מי שיצא מירושלים ונזכר שהיה בידו בשר קדש, אם עבר צופים - שורפו במקומו, ואם לאו - חוזר ושורפו לפני הבירה מעצי המערכה. עד כמה הם חוזרים? רבי מאיר אומר: זה וזה בכביצה; ורבי יהודה אומר: זה וזה בכזית! - אמר רבי יוחנן: מוחלפת השיטה. אביי אמר: לעולם לא תיפוך, הכא בקראי פליגי, רבי מאיר סבר: ואכלת - זו אכילה, ושבעת - זו שתיה, ואכילה בכזית. ורבי יהודה סבר: ואכלת ושבעת - אכילה שיש בה שביעה, ואיזו זו - כביצה. התם - בסברא פליגי, רבי מאיר סבר: חזרתו כטומאתו - מה טומאתו בכביצה, אף חזרתו בכביצה; ורבי יהודה סבר: חזרתו כאיסורו - מה איסורו בכזית, אף חזרתו בכזית.

3. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כ עמוד ב

דרש רב עזריא, זמנין אמר לה משמיה דרבי אמי וזמנין אמר לה משמיה דרבי אסי: אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, כתוב בתורתך אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד, והלא אתה נושא פנים לישראל, דכתיב: ישא ה' פניו אליך. אמר להם: וכי לא ישא פנים לישראל? שכתבתי להם בתורה: ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך, והם מדקדקים [על] עצמם עד כזית ועד כביצה.

4. תוספות מסכת ברכות דף מט עמוד ב

רבי מאיר סבר ואכלת זו אכילה ואכילה בכזית - ואומר הר"י דהני קראי אסמכתא בעלמא נינהו מדאורייתא בעינן שביעה גמורה כדאמר פרק מי שמתו (ד' כ:): וכי לא ישא פנים לישראל וכו' וכן אמרינן התם בן מברך לאביו ומוקים לה במאן דאכיל שיעורא דרבנן ופירש"י היינו כזית או כביצה ועוד אי כזית או כביצה הוי דאורייתא איזה שיעור דרבנן. וק"ל בכזית דלפי מה שמחליף רבי יוחנן קאמר רבי יהודה בכזית ור' מאיר ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה וגם לאביי דלא מחליף ור"מ אית ליה עד כזית נראה דהלכה כר"מ בכזית אף על גב דבעלמא ר"מ ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה בהא הלכה כר"מ דהא קים ליה ר' יוחנן בשיטתו לעיל דאינו מוציא רבים ידי חובתן עד שיאכל כזית וכן לעיל גבי שאכל כזית מליח וכן פסק בה"ג ור"ח ושאלתות ולענין שתיה אומר ר"י דיש להחמיר ולברך עליו אפילו בפחות ממלא לוגמיו אף על גב דלענין יום הכפורים ליתא לא ילפינן מינה לענין ברכה תדע דלענין ברכת המזון בכזית ולענין יום הכפורים עד דהוי דוקא ככותבת.

5. רמב"ם הלכות ברכות פרק ה הלכה טז

במה דברים אמורים שיצאו ידי חובתן בזמן שאכלו ולא שבעו שהן חייבים לברך מדברי סופרים ולפיכך מוציאין אותן קטן או עבד או אשה מידי חובתן, אבל אם אכל ושבע שהוא חייב בברכת המזון מן התורה, בין אשה בין קטן או עבד אין מוציאין אותן שכל החייב בדבר מן התורה אין מוציאין אותן מידי חובתן אלא החייב באותו דבר מן התורה כמותו **כתב הראב"ד** ז"ל /א"א/ אין הדברים כתקנן ואין מסכימין להלכה דק"ל אכילה כזית וכביצה דאורייתא היא שהרי מוציאין אחרים שאכלו כדי שבעו ולא נאמרו דברים הללו אלא לרב עזריא דאמר כזית דגן מדקדוק שדקדקו ישראל על עצמן עד כזית וכביצה הוא וברייתא דקתני בן מברך לאביו וכן אשה ועבד במקרין אותו ועונה אחריהם מה שהן אומרים ואיתא בירושלמי עכ"ל. +

6. הכתב והקבלה לדברים פרק ח פסוק י

ואכלת ושבעת - (ברכות מ"ט) פלגיין בהך קרא, ר"מ סבר ואכלת זו אכילה, ושבעת זו שתיה, ואכילה בכזית, ור"י סבר ואכלת ושבעת אכילה שיש בה שביעה, הוי אומר כביצה. וכתב הרשב"א בחדושו שם מכאן נראה דכזית לר"מ וכביצה לר"י הווי דאורייתא דהא בקראי פליגי. ויש מי שפירש דהני קראי אסמכתא בעלמא נינהו ולעולם מדאורייתא שביעה גמורה בעינן. וכן דברי התוספות והראש שם וכל האחרונים מדאורייתא שביעה גמורה בעינן... וראיתי במכילתא דרשב"י... וכן במגיד מישרים למהרי"ק פרשת יתרו צדיק אוכל לשובע נפשו, כלומר לקיום נפשו בלבד ודבר מועט שהוא אוכל ושבע... ממאמרים אלה מוכרח גם כן כהנך פוסקים דלא בעינן שביעה גמורה מדאורייתא, ומבואר גם כן ממאמר זה דמלת ושבעת פירושה הסתפקות.

7. ספר החינוך פרשת עקב מצוה תל מצות ברכת המזון

וזאת השביעה אין לה שיעור שיהיה בכל אדם, אבל כל אדם יודע שביעתו, וידענו שיעור שביעת הצדיק שהוא באוכלו לשובע נפשו, ארצה לומר כדי מחיתו לבד. והראיה שאין חיוב הברכה מן התורה רק אחר השביעה, מה שאמרו זכרונם לברכה בפרק מי שמתו בברכות [כ' ע"ב], דרש רב עזירא וכו', עד אמר להם לא אשא פנים לישראל שאני כתבתי בתורתך ואכלת ושבעת וברכת, והם דקדקו על עצמם עד כזית ועד כביצה. ועוד ארחיב המאמר בפירושו הכתוב הזה ובדינין היוצאים ממנו בדיני מצוה זו בעזרת השם, ואודיע המחלוקת שיש לרבתינו במשמעותו.

How Much Do You Bentsch? Type of Food

8. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מד עמוד א עמוד ב דף מה עמוד א

משנה. אכל ענבים ותאנים ורמונים - מברך אחריהם שלש ברכות, דברי רבן גמליאל; וחכמים אומרים: ברכה אחת (מעין שלש). רבי עקיבא אומר: אפילו אכל שלק והוא מזונו - מברך עליו שלש ברכות. השותה מים לצמא - מברך שהכל נהיה בדברו; רבי טרפון אומר: בורא נפשות רבות וחסרונן.

גמרא. מאי טעמא דרבן גמליאל? - דכתיב: ארץ חטה ושעורה וגו', וכתוב: ארץ אשר לא במסכנת תאכל בה לחם וגו', וכתוב: ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך. ורבנן? - ארץ הפסיק הענין. ורבן גמליאל נמי, ארץ הפסיק הענין! - ההוא מבעי ליה למעוטי הכוסס את החטה. אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי חנינא: כל שהוא מחמשת המינין - בתחלה מברך עליו בורא מיני מזונות, ולבסוף ברכה אחת מעין שלש. אמר רבה בר מרי אמר רבי יהושע בן לוי: כל שהוא משבעת המינין - בתחלה מברך בורא פרי העץ ולבסוף ברכה אחת מעין שלש...

רבי עקיבא אומר: אפילו אכל שלק כו'. ומי איכא מידי דהוה שלק מזוני? אמר רב אשי: בקלח של כרוב שנו... והשותה מים לצמא וכו'. לאפוקי מאי? - אמר רב אידי בר אבין: לאפוקי למאן דחנקתיה אומצא.

9. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לו עמוד א עמוד ב

אמר מר: הכוסס את האורז - מברך עליו בורא פרי האדמה, טחנו אפאו ובשלו, אף על פי שהפרוסות קיימות - בתחלה מברך עליו בורא מיני מזונות, ולבסוף ברכה אחת מעין שלש. - והתניא: לבסוף ולא כלום! - אמר רב ששת: לא קשיא: הא רבן גמליאל והא רבנן. דתניא, זה הכלל: כל שהוא משבעת המינים, רבן גמליאל אומר: שלש ברכות, וחכמים אומרים: ברכה אחת מעין שלש. ומעשה ברבן גמליאל והזקנים שהיו מסובין בעלייה ביריחו, והביאו לפניהם כותבות ואכלו, ונתן רבן גמליאל רשות לרבי עקיבא לברך. קפץ וברך רבי עקיבא ברכה אחת מעין שלש. אמר ליה רבן גמליאל: עקיבא, עד מתי אתה מכניס ראשך בין המחלוקת! אמר לו: רבינו, אף על פי שאתה אומר כן וחבריך אומרים כן, למדתנו רבינו: יחיד ורבים הלכה כרבים. רבי יהודה אומר משמו: כל שהוא משבעת המינים ולא מין דגן הוא, או מין דגן ולא עשאו פת, רבן גמליאל אומר: שלש ברכות, וחכמים אומרים: ברכה אחת; כל שאינו לא משבעת המינים ולא מין דגן, כגון פת אורז ודוחן - רבן גמליאל אומר: ברכה אחת מעין שלש, וחכמים אומרים: ולא כלום. במאי אוקימתא - כרבן גמליאל, אימא סיפא דרישא: אם אין הפרוסות קיימות - בתחלה מברך עליה בורא מיני מזונות, ולבסוף מברך עליה ברכה אחת מעין שלש, מני? אי רבן גמליאל - השתא אכותבות ואדייסא אמר רבן גמליאל שלש ברכות, אם אין הפרוסות קיימות מיבעיא? אלא פשיטא - רבנן, אי הכי קשיא דרבנן אדרבנן? אלא, לעולם רבנן, ותני גבי אורז: ולבסוף אינו מברך עליו ולא כלום.

10. תוספות מסכת ברכות דף מד עמוד א

רבי עקיבא אומר אפי' אכל שלק והוא מזונו כו' - ולא דמי לההיא דלעיל (דף לו). דר"ג נתן רשות לר"ע לברך וכו' דשאני הכא דאיקבע מזוניה עליה.

11. בית הבחירה (מאירי) מסכת ברכות דף לו עמוד א

ולענין ביאור מה שאמרו כאן נתן ר"ג רשות לר"ע לברך יש מקשים והלא בפרק כל הבשר אמרו אין זימון לפירות כלומר שאין שלשה שאכלו מזמנין עד שיהא אחד מברך לכלן אפשר שמאחר שר"ג סובר על ז' המינים שטעוני' ג' ברכות אף הוא סובר שיש זימון ור"ע אינו סובר כן ולא בירך אלא על דעת עצמו וזהו לדעתי ענין קפץ וברך מעין ג' להודיעו שאין דעתו לברך אלא לעצמו ויש מפרשים אין זימון לפירות לומר נברך שאכלנו אבל שלא יהא אחד מברך לכולן והאחרים שומעים ואומרים אינן רשאים וכבר כתבנוה למטה בסוגית המשנה הרביעית וכן הקשו והרי ר"ע סובר אפי' אכל שלק והוא מזונו מברך אחריו ג' ברכות אפשר שלא רצה לעשות כדברי עצמו במקום שחולק עם חכמים או שמא פירושה בשאכל ממנו כדי שבעו כמו שאמר והוא מזונו ומ"מ אין הלכה לא כר"ג ולא כר"ע כמו שיתבאר במשנה הששית:

12. בית הבחירה (מאירי) מסכת ברכות דף מד עמוד א

אמר המאירי הכונה לבאר בה ברכה אחרונה לקצת דברים אכל תאנים וענבים ורמונים פי' והוא הדין לכל דבר שהוא מהז' מינים מברך אחריהם ג' ברכות פי' אותן ג' ברכות שאדם מברך אחר הפת דברי ר"ג וטעם שלו שהרי אלו בכלל ז' המינים הם שחטה ושעורה בכללם ועל כלם נאמר ואכלת ושבעת וא"כ ברכתם וברכת החטה שוה וחכ"א ברכה אחת מעין ג' והוא על העץ ועל פרי העץ וכו' שהרי אחר שהזכרו בתורה ז' המינים קודם שיאמר ואכלת ושבעת וברכת הפסיק ביניהם בפסוק ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם וא"כ ואכלת וברכת אלחם קאי ואף על פי שהשיבם ר"ג דההיא לאפוקי חטה גופה אם כססה מברכת ג' מ"מ לרבנן הא לא צריכא קרא ר"ע אומר אפי'

אכל שלק פי' ירקות שלוקות וקבע מזונו עליהם מברך ג' ברכות ואין הלכה לא כר"ג ולא כר"ע אלא כחכמים. זהו פי' המשנה וכלל הבא בגמרא על משנה זו כך היא:

13. רמב"ם הלכות ברכות פרק ג הלכה ט

עיסה שנאפת בקרקע כמו שהערביים שוכני המדברות אופים הואיל ואין עליה צורת פת מברך עליה בתחלה בורא מיני מזונות, ואם קבע מזונו עליה מברך המוציא, וכן עיסה שלשה בדבש או בשמן או בחלב או שעירב בה מיני תבלין ואפאה והיא הנקראת פת הבאה בכסנין אף על פי שהוא פת מברך עליה בורא מיני מזונות, ואם קבע סעודתו עליה מברך המוציא.

14. ראבי"ה חלק א - שאלות ותשובות סימן קמט

גרסינן בפרק ערבי פסחים אין אומרים הבא כוס של ברכה לברך עליו אלא על היין, פי' ברכת המזון, ולא אמרן אלא שלא קבע סעודתו עלויה אבל קבע סעודתו עלויה לית לן בה. וכתב רבינו שמואל דלא גרסינן ליה ורוב רבותינו ג(י)רסו אותו. וכן נראה לי, שהקביעות מחשיבו לברך עליו. ואינו נקרא קביעות אלא שרגילים תמיד בכך, כגון במקום שאינו מצוי יין. וכי האי גוונא גרסינן בפ' כיצד מברכין אמר ליה מי סברת נהמא הוא גובלא בעלמא הוא ומברכין עלויה בורא מיני מזונות ולא אמרן אלא שלא קבע סעודתיה עלויה מברך עלויה המוציא ושלש ברכות. ובריש פרקין שם גרסינן גבי יין אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרבא אמר קבענא מאי אמר ליה לכשיבא אליהו ויאמר אי הוי קביעותא אי לא הוי קביעותא השתא מיהא בטלה דעתו אצל כל אדם. ותו גרסינן התם הלכה היו לפניו מינים הרבה רב הונא אכל תליסר ריפתי בני תלתא תלתא לקבא ולא בריך, פירוש לחמניות היו, אמר ליה רב נחמן עדיין [מר] כפין הוא רב נחמן לטעמיה דאמר כל שאחרים קובעים עליו סעודה צריך לברך, ומסיק נמי הכי התם גבי פת הבאה בכיסנין ולחמניות לא קשיא הא דקבע <סעודתיה עלייהו> והא דלא קבע סעודתיה עלייהו. ומדקאמר רב נחמן כל שאחרים קובעים ש"מ דלא תלוי בו הקביעות אלא ברגילות בני אדם. [וכן] גבי שכר לברכת המזון, אבל לא לקידוש, מדלא כיל להו ותני אין מקדשין ואין מברכין אלא על היין, שמע מינה דלקידוש לא מהני אף על פי שהוא קבע וגם שהוא חמר מדינה. אבל להבדלה אי הוי חמר מדינה מהני, כדמוכח בעובדא דאמימר. ונמצינו למדין מכאן נמי באדם הקובע לעצמו לאכול וורמזלי"ך או קלושנו"ש בלא לחם גמור, כיון שרוב פעמים אין רגילות לא לו ולא לאחרים בכך, דלא מברך אלא בורא מיני מזונות ואחריו ברכה אחת מעין ג'. והא דתנן בפרק כיצד מברכין ר' עקיבא אומר אפי' אכל שלק והוא מזונו מברך עליו שלש ברכות. לאו למימרא מזונו למעוטי אחרים, אלא והוא מזונו של כל אדם. תדע מדפריך בגמרא ומי איכא מידי דהוי שלק מזונו ודחק רב אשי בקלח של כרוב שנו שזהו מזון של כל אדם, אבל אם בו היה תלוי לישני ליה בכל מילי וכגון שזה האיש קבע עצמו בדבר זה, אלא שמע מינה כדפרישית. אב"י העזר"י:

15. שולחן ערוך אורח חיים הלכות ברכת הפירות סימן רד סעיף ז

השותה מים לצמא, מברך שהכל ולאחריו בנ"ר; אבל אם הנקתיה אומצא, ושתה מים להעביר האומצא, אינו מברך לא לפניו ולא לאחריו.

16. ספר החינוך פרשת עקב מצוה תל

ויש מרבותינו שדעתן לומר כי התורה תחייבנו ברכה אחר כל שבעת המינין, כמו שנתחייבנו באמת לברך אחר אותן מהן שזנין כמו תמרים ויין ודבלת תאנים, ואמרו שעל כולן נאמר ואכלת ושבעת וברכת. ואמרו גם כן ששביעה דאורייתא היא בכביצה לבד דבהכי מיתבא דעתיה דאיניש. ורואה אני בזה ראייה קצת לדבריהם ממה שאמרו בריש פרק כיצד באותה שקלא וטריא שהיה בגמרא למצוא חיוב ברכה דאורייתא, אמרו שם, מה שבעת המינין דבר שנהנה וטעון ברכה אף כל שנהנה טעון ברכה. נראה מכאן שאין חילוק בשבעת המינין בין אותן הזנים מהן לאחרים שבכולן חיוב הברכה מן התורה. אבל מכל מקום ראיתי הרמב"ם ז"ל ואחרים עמו שנראה לי מדבריהם לומר שאין עיקר חיוב ברכה דאורייתא אלא על אכילת שביעת מזון, ולא על שאר מינין אף על פי שהן משבעת מינין, כגון רמונים וענבים ותאנים לחים וזיתים, מכיון דלא זייני, כי התורה לא תחייב אלא על מזון, ומפני כן סמך לחם אל הברכה כמו שכתוב תאכל בה לחם, והדר ואכלת ושבעת. ואל הגדולים שבדורנו נשמע במצות התורה.

17. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לה עמוד א עמוד ב

/משנה/. כיצד מברכין על הפירות? על פירות האילן הוא אומר: בורא פרי העץ חוץ מן היין, שעל היין הוא אומר: בורא פרי הגפן... חוץ מן היין וכו'. מאי שנא יין? אילימא משום דאשתני לעלויה, אשתני לברכה? והרי שמן, דאשתני לעלויה ולא אשתני לברכה! דאמר רב יהודה אמר שמואל, וכן אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן: שמן זית מברכין עליו בורא פרי העץ! אמרי: התם משום דלא אפשר, היכי נבריק? נבריק, בורא פרי הזית - פירא גופיה זית אקרי. - ונבריק עליה בורא פרי עץ זית! - אלא אמר רב זוטרא: חמרא - זיין, משחא - לא זיין. ומשחא לא זיין? והתנן: הנודר מן המזון מותר במים ובמלח, והוינן בה: מים ומלח הוא דלא אקרי מזון, הא כל מילי אקרי מזון, נימא תיהוי תיובתא דרב ושמואל, דאמרי: אין מברכין בורא מיני מזונות אלא בחמשת המינין בלבד! ואמר רב הונא: באומר כל הזן עלי; אלמא משחא זיין! - אלא: חמרא סעיד, ומשחא לא סעיד. - וחמרא מי סעיד? והא רבא הוה שתי חמרא כל מעלי יומא דפסחא כי היכי דנגרריה ללביה וניכול מצה טפי! - טובא גריר, פורתא סעיד. - ומי סעיד כלל? והכתיב: ויין ישמח לבב אנוש ולחם לבב אנוש יסעד וגו' נהמא הוא דסעיד, חמרא לא סעיד! - אלא: חמרא אית ביה תרתי - סעיד ומשחא, נהמא - מסעד סעיד, שמוחי לא משחא. אי הכי נבריק עליה שלש ברכות! לא קבעי אינשי סעודתייהו עלויה. אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרבא: אי קבע עלויה סעודתיה מאי? אמר ליה: לכשיבא אליהו ויאמר אי הוי קביעותא, השתא מיהא בטלה דעתו אצל כל אדם.

Practical Application

<https://www.929.org.il/page/161/post/5000> ב-נגיש 18. ר' יואל בן-נון, ברכת המזון, גם אם לא אכלת לחם, נגיש ב-5000

ברכת המזון, גם אם לא אכלת לחם העניים אוכלים לחם, וזוכרים את המצוקה יום יום, העשירים אוכלים בשר לשובע ושוכחים, ואחר כך מנהלים דיונים מלומדים על המצוקה החברתית מקשיי המלחמה וסכנותיה עוברת התורה בבת אחת אל סכנות השפע וההצלחה בארץ הטובה, "אָרֶץ נְחֹלֵי מַיִם" (ח, ז), ארץ שבעת המינים, ארץ מחצבים. במהרה אנו עלולים לשכוח את דרך התלאות של יציאת מצרים, עם אכילת "מֶן בְּמִדְבָּר... (ח, טז), ולשקוע בגאוה של עושר והצלחה – "פָּחִי וְעֵצִים יָדֵי עֵשָׂה לִי אֵת הַסִּיל (=העושר) הַזֶּה" (ח, יז). תשובת התורה לסכנה זו היא 'ברכת המזון', הברכה היחידה שהתורה מחייבת בפירוש – "אֲכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבְרַכְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ" (ח, י), וחשוב להדגיש, שאין זו רק ברכה על המזון, אלא על יציאת מצרים, ועל הארץ הטובה, כלומר, בלי ברכת "נוֹדָה" אין יוצאים ידי חובה כלל. אנחנו נמצאים כיום בדיוק במצב הזה – עדיין אנו נלחמים נגד העמים הצוררים אותנו מסביב ובתוכנו, אבל רובנו כבר יושבים בבתים טובים, אוכלים לשובע מגידולי ארצנו, ולמחצבי ים המלח כבר נוספים מחצבי הגז בים הגדול. והנה, רבים וטובים אוכלים לשובע סעודות בשר ודגים, ומתחמקים מברכת המזון של תורה בטענה: 'לא אכלנו לחם'. אני פוגש גם תלמידי חכמים, שמברכים ברכת המזון רק בשבת. אני מצטט להם לשון הרמב"ם (הלכות ברכות, פרק א, א) – "מִצְנֵת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה לְבָרֵךְ אַחַר אֲכִילַת מִזּוֹן... וְאִינוּ חַיִּיבִים מִן הַתּוֹרָה אֲלֵא אִם כֵּן שָׁבַע..." (ולא כתב 'פת', אלא 'מזון') – לפחות תוסיפו ברכת 'נוֹדָה' (בלי התימה) אחרי 'בורא נפשות רבות'. העניים אוכלים לחם, וזוכרים את המצוקה יום יום, העשירים אוכלים בשר לשובע ושוכחים, ואחר כך מנהלים דיונים מלומדים על המצוקה החברתית. אוי לבושה!

19. Shlomo Zuckier, "Creativity, Not Formalism: Towards A Survey of Rav Yoel Bin-Nun's Halakhic Methodology," July 6, 2010, Kol Hamevaser,

R. Yoel is a creative and maverick thinker, in all areas of his Jewish oeuvre, including his halakhic *pesakim*. One notices this approach immediately upon meeting R. Yoel, as he usually is found wearing his *tsitsit* on his suit jacket, an extremely rare halakhic practice. The sources that he utilizes as the bases for his *pesak* are the traditional halakhic works of the *Shulhan Arukh* and its commentaries, as they follow the track laid out for them by the Gemara and Rishonim. However, there is a certain distinctive nature in the methodology of how he reaches his decisions, which this article will attempt to spell out. An important preliminary note to make is that R. Yoel's positions are neither consistently *meikel* (lenient) nor *mahmir* (stringent), but are certainly often distinct from the norm. If he feels that a certain position is right, he will argue powerfully for it, regardless of how it squares with mainstream contemporary practice... This reliance on the original reason for the law and not the technical details that developed over time, especially when they do not fit the original purpose, is part of a broader idea in R. Yoel's halakhic philosophy that values making Halakhah applicable and realistic to our generation. One particularly striking application of this philosophy is how he views the law of *sof zeman kerit* at *Shema* (the latest time to recite the *Shema*). The Mishnah says that those who are obligated in reading *Shema* daily can do so until the third hour of the day because that is when princes, the latest risers, awake. R. Yoel claims (it is unclear if he is claiming what the halakhah should be or what it is and whether he advises this in practice) that in our day, when it is standard for people to awake even later, the time period for saying *Shema* should be later. He sees the law as not mandating specifically the third hour, but as representing the realistic time when people tend to awake.